

Spojrzenie w styczniowe niebo 2019

"Kiedy Styczeń najostrzejszy, tedy roczek najpłodniejszy"

Bez względu na przysłowiową pogodę, czekają nas w tym miesiącu zjawiska okresowe i niespodziewane. Tych drugich, najciekawszych, związanych najczęściej ze zmienną aktywnością **Słońca** nie można precyzyjnie przewidzieć, ale odczuwamy to chociażby przez globalne zmiany nie tylko klimatu **Ziemi**.

Nasza **Ziemia**, jak zwykle, już 3 stycznia o godz. 06 w swym rocznym ruchu po orbicie będzie najbliższej naszej gwiazdy, czyli w peryhelium, w odległości niewiele ponad 147 mln km od **Słońca**. Jest to dla nas, mieszkańców północnej półkuli, niezmiernie pocieszający fakt, ponieważ coraz szybciej będzie się nam dzień wydłużał. Rzeczywiście bowiem w styczniu w Małopolsce dnia przybędzie już 66 minut.

W Nowy Rok, **Słońce** wzejdzie o godz. 07.38, a zajdzie o 15.49. Natomiast ostatniego stycznia wschód **Słońca** nastąpi o godz. 07.16, a zachód o 16.32, zatem wtedy dzień będzie trwał 9 godz. i 16 minut, będzie już dłuższy od najkrótszego dnia w roku o 71 minut.

Ponadto na pocieszenie Państwa muszę tu przypomnieć, że kalendarzowa *Zima* na naszej półkuli jest najkrótszą porą roku. Trwa bowiem tylko lub aż 89 – czasami śnieżnych i mroźnych – dni. Ponadto już w sobotę, 19 stycznia **Słońce** w ruchu rocznym po *Ekliptyce* opuszcza znak *Koziorożca* i wstępuje w znak *Wodnika*.

W ciągu stycznia obserwując **Słońce**, a dysponując do tego odpowiednimi przyrządami spostrzeżemy niską, sporadyczną jego aktywność jak np.: plamy, rozbłyski, protuberancje, czy też wyrzuty plazmy w przestrzeń międzyplanetarną, bowiem aktywność magnetyczna **Słońca** jest obecnie w fazie minimum między 24 i 25 cyklem jego witalności. Ponadto w nocy z 5/6 stycznia wystąpi (m. innymi w Japonii i Mikronezji) częściowe zaćmienie **Słońca**, zatem u nas niewidoczne.

Ciemne, bezksiężycowe długie noce, dogodne dla astronomicznych obserwacji będziemy mieli przy bezchmurnym niebie, na początku i końcu stycznia, bowiem kolejność faz **Księżycy** będzie następująca: now 6 I o godz. 02.28, pierwsza kwadra 14 I o godz. 07.46, super pełnia 21 I o godz. 06.16 oraz ostatnia kwadra 27 I o godz. 22.10. **Księżyc** w apogeum (najdalej od **Ziemi**) będzie 9 I o godz. 05, a w perygeum (najbliżej **Ziemi**) znajdzie się w czasie pełni 21 I o godz. 21. W tym też dniu, nad ranem wystąpi całkowite zaćmienie **Księżycy**, które będzie u nas widoczne aż do jego zachodu o godz. 07.41. Początek zaćmienia całkowitego o godz. 4.33, maksimum o godz. 06.42 i koniec fazy całkowitej o godz. 07.51, gdy u nas **Księżyc** będzie już pod horyzontem.

Jeśli chodzi o planety, to w styczniu aż cztery: **Merkurego**, **Wenus**, **Jowisza** i **Saturna** możemy obserwować na porannym niebie. **Merkurego** dostrzeżemy przed świtem w pierwszej dekadzie miesiąca, nisko nad południowo-wschodnim horyzontem, potem skryje się w promieniach **Słońca**, by pojawić się na zachodnim niebie dopiero końcem lutego. Natomiast **Wenus**, jako *Jutrzenka* bryluje swym blaskiem przez cały miesiąc aż do lipca poprzedzając o dobre dwie godziny wschód **Słońca**. W dniu 22 I rankiem o godz. 07 **Wenus** zbliży się na nieboskłonie do **Jowisza** na odległość 2 stopni. Czerwony **Mars** widoczny będzie na wieczornym, południowo-zachodnim niebie goszcząc w gwiazdozbiore *Ryb*. **Jowisza** możemy obserwować z początkiem stycznia na godzinę, a końcem miesiąca nawet ponad dwie godziny przed wschodem naszej dziennej gwiazdy. Natomiast dopiero w ostatniej dekadzie stycznia, o świcie coraz to wcześniej przed wschodem **Słońca**, w gwiazdozbiore *Strzelca* dostrzeżemy **Saturna**, którego system pierścieni z przerwą Cassiniego będzie dobrze widoczny, oczywiście przy pomocy teleskopu. Wieczorem, w pierwszej połowie nocy można obserwować, najlepiej przy pomocy lunety, planety **Uran** i **Neptun**. Ten pierwszy gości w gwiazdozbiore *Ryb*, natomiast **Neptun** znajduje się na niebie w *Wodniku*.

Aby z tej bogatej kolekcji zjawisk na niebie chociaż coś zobaczyć - polecam szczególnie wczesny poranek poniedziałkowy 21 I - całkowite zaćmienie **Księżyc**a. Można wtedy złożyć wizytę w Młodzieżowym Obserwatorium Astronomicznym w Niepołomicach, mieszczącym się przy ul. Mikołaja Kopernika 2. Polecam też do obserwacji okiem nieuzbrojonym kometę 46P/Wirtanena. Powinna być widoczna na początku stycznia w gwiazdozbiorach *Byka*, *Woźnicy* i *Wielkiej Niedźwiedzicy*.

Jeśli zaś chodzi o meteory, to w tym miesiącu promieniają *Kwadrantydy* w dniach od 1 do 5 z maksimum 3/4 stycznia. Radiant meteorów leży (dla nas w zenicie) w gwiazdozbiore *Smoka*. Można oczekiwać około 80 „spadających gwiazd” na godzinę, a obserwacjom nie będzie przeszkadzał **Księżyc** bliski nowiu. Dysponując zaś wieczorem lub wczesnym rankiem wolną chwilą, nie bacząc na chłód, a może i mróz, spójrzmy w bezchmurne niebo z najpiękniejszym gwiazdozbiorem zimowego firmamentu *Orionem* pamiętając o przysłowiu staropolskim, które mówi nam iż:

„*Bój się w styczniu wiosny, bo marzec zazdrośny*”